

ÖZET

Kur'ân-ı Kerim tarih boyunca, müfessirler tarafından anlaşılmaya ve yorumlanmaya çalışılmıştır. Müfessirler, Kur'ân-ı Kerim'in manalarını keşfetmek için yoğun bir faaliyet içerisine girmişlerdir. Her müfessir sahip olduğu yeterliliğe göre Kur'ân'ı tefsir etme ameliyesine yönelmiştir. Kimisi kısmi olarak, kimisi ise kapsayıcı olarak Kur'ân'ı tefsir etmiştir. İncelemekte olduğumuz el-Keşf ve'l-Beyân kapsamlı tefsirlerden, müellifi es-Sa'lebî ise büyük müfessirlerden biri kabul edilir.

Bu tez çalışmasının muhtevası dört kısımdan meydana gelmektedir. Birinci kısım giriş bölümüdür. Giriş bölümünde, büyük tefsir el-Keşf ve'l-Beyân'ın müfessiri Ebû İshâk es-Sa'lebî'nin biyografisi doğumundan ölümüne kadar kaynaklara dayanılarak aktarılmaktadır. Birinci bölümde, es-Sa'lebî'nin tefsirdeki metodundan ve el-Keşf ve'l-Beyân'ın özelliklerinden bahsedilmektedir.

İkinci bölümde, genel olarak tefsir ekollerinden, tefsir çeşitlerinden, tefsir ilmi içinde tasavvufî-işârî tefsirin yerinden, makbul ve merdud olanlarından söz edilmektedir.

Üçüncü bölümde, el-Keşf ve'l-Beyân'da bulunan ve bir kısmı es-Sa'lebî'nin hocaları arasında bulunan -Tüsterî, Sülemî ve Kuşeyri'ye ait- meşhûr tasavvufî tefsirlerin -Tefsir-i Tüsterî, Hakâiku'l-Kur'ân ve Letâifu'l-İşârât- müelliflerinden, önceki dönemlerde yaşayan tasavvufta önemli bir konuma sahip sûfî ve zâhitlerden, mutasavvıflardan iktibaslarla nakledilen tasavvufî-işârî tefsir örnekleri takdim edilmektedir.

Anahtar Sözcükler

Ebû İshâk es-Sa'lebî, el-Keşf ve'l-Beyân, Tefsir, Tasavvuf, İşârî

ABSTRACT

The Qur'an has been tried to be understood and interpreted by commentators throughout history. Exegetes Qur'an to explore the meaning of the Holy Koran has entered into an intense activity. According to the qualification, the supervisor turned to the process of interpreting the Qur'an. Some have interpreted the Qur'an as a part and some as inclusive. The el-Keşf ve'l-Beyân is one of the comprehensive commentators and the author es-Sa'lebî is considered one of the great commentators.

The content of this thesis consists of four parts. The first part is the entrance section. In the introductory section, the biography of the great commentator al-Kashf al-Sa'adeh, the examiner of al-Kashf al - Sâlah, is transmitted from his birth to his death, based on sources. In the first chapter, the methods of es-Sa'lebenbî's commentary and the characteristics of the al-Qarq al-Bayqb statement are mentioned.

In the second chapter, from the tafsir schools and genres, from the place of the Sufism-Ishara tafsir in the commentary of tafsir, the ones that are liked and merdud are mentioned.

In the third chapter, the famous Sufis and Kuşeyri-Tafsir-i Tüsterî, one of the teachers of al-Sa'lebi, found in al-Kashf al-Bafân Qur'an and Letâifu'l-İşârât- writers and Sufism in the previous periods and the sufi, who have an important position in the sufi and zahit, Sufism-İslâmic examples of tafsir transported by quotations are presented.

Keywords

Abu Ishak al-Sa'lebi, al-Kashf ve'l-Beyân, Tafsir, Sufis, Ishara